

ภาพ : กุลพันธ์ ศิริพิมพ์อัมพร

Smart
Work

● เพลิดเพลิน ภัคดีเจริญ

เก้าแค้นไหน ก็ซ่อมได้

ท ึ่งสื่อบางเล่มเมื่อเก็บรักษามานาน ย่อมมีการชำรุด ขาด แห่ง ไปบ้าง ถ้าเจ้าของอยากเก็บรักษาต่อไป สิ่งเดียวที่ทำได้ คือ ซ่อมแซม แม้บางครั้งค่าซ่อม จะแพงกว่าราคาหนังสือ แต่สิ่งเหล่านี้มีค่าทาง จิตใจ

จึงเป็นที่มาของอาชีพนักซ่อมหนังสือ ซึ่ง ในประเทศนี้มีน้อยมาก และนั่นเป็นโอกาสของ **ภัทรพล ฉัตรชลาวิไล** เจ้าของ book clinic รับบริการซ่อมหนังสือ เขาทำอาชีพนี้มานาน กว่า 12 ปี

แรกๆ เขาก็ไม่ต่างจากคนอื่น ไม่คิดว่า การซ่อมแซมหนังสือจะเป็นอาชีพได้ เพราะ ไม่ค่อยมีคนทำอาชีพนี้ จึงต้องเรียนรู้ รอคอย และพิสูจน์ตัวเอง

ก่อนหน้านี้เขาทำงานด้านถ่ายเอกสาร เข้าเล่ม ถ่ายพิมพ์เขียวแบบบ้าน ในช่วง เศรษฐกิจตกต่ำ เขาจำต้องเปลี่ยนอาชีพ โดยใช้พื้นฐานงานฝีมือการเข้าเล่มและงานช่าง มาปรับใช้กับการซ่อมแซมหนังสือ

“เพราะชีวิตผมอยากสร้างงานมากกว่า สมัครงานตามบริษัท ผมไม่อยากแข่งขัน ผมอยากทำงานด้วยตัวเองมากกว่า จึงพยายาม เรียนรู้ด้วยตัวเอง ค้นวิธีทำจากหนังสือ แล้ว ลงมือทำ ทีเดียวหลายอย่างมาลูกค้า เริ่มจาก มีคนให้ช่วยซ่อมหนังสือเทพนิยายที่ซื้อมาจาก สวนจตุจักร เป็นหนังสือเก่าที่ชำรุด เธออยาก นำไปให้ลูกอ่าน เมื่อทำเสร็จ เธอบอกว่า ซ่อม แล้วสวยดี น่าจะซ่อมหนังสือ เพราะอาชีพนี้ ไม่ค่อยมีคนทำ” ภัทรพล เล่าถึงแรงบันดาลใจ ในการทำอาชีพซ่อมหนังสือ

เขาค่อยๆ เรียนรู้ เนื่องจากมีคนจำนวน มากอยากเก็บหนังสือเก่า เมื่อชำรุดก็ต้องนำมา ซ่อม เพราะมีทั้งมูลค่าและคุณค่า ยกตัวอย่าง หนังสือด้วยตุนเคยซื้อมา 15 บาทปัจจุบันราคา กว่า 30 บาท แต่ต้องเก็บนานกว่า 20-30 ปี

ภัทรพลใช้เวลาเกือบ 2 ปีในการตั้งหลัก ทั้งเรื่องการตลาดและการพัฒนาฝีมือ โดย ระหว่างนั้นเขายังทำงานอื่นเพื่อหารายได้เพิ่ม เนื่องจากระยะแรกมีคนนำหนังสือมาให้ซ่อม ไม่มากนัก จนกระทั่งเริ่มเป็นที่รู้จักได้ซ่อมแซม ทั้งหนังสือเก่า หนังสือใหม่ที่ชำรุด และหวังว่า คงจะมีโอกาสได้ซ่อมแซมหนังสือโบราณ

ส่วนใหญ่คนที่นำหนังสือมาซ่อมแซม ในร้านมีสองกลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มที่ไม่สนใจ รูปลักษณ์ ขอเพียงซ่อมออกมาแข็งแรงใช้งานได้ และกลุ่มที่ต้องการให้รูปลักษณ์เหมือนเดิม

ภัทรพลยกตัวอย่างหนังสือปริวรรตอธิบาย
แห่งพระเครื่อง เล่ม 1 โดย 'ตรียมปวย' เป็น
หนังสือเก่าในวงการพระเครื่อง

"มีลูกค้านำหนังสือเก่าเล่มนี้มาให้ซ่อม
บ่อยมาก เท่าที่จำได้กว่า 10 เล่ม ในวงการ
พระเครื่องหนังสือเล่มนี้ราคา 8,000-12,000
บาท ผมคิดค่าซ่อม 200 บาท ส่วนใหญ่เป็น
กลุ่มนักเลงพระนำมาซ่อม แต่ซ่อมให้แข็งแรง
ก็พอแล้ว"

ถ้าซ่อมแซมหนังสือทั่วไป ภัทรพลคิด
ค่าซ่อมประมาณ 120- 200 บาท แต่ถ้าเป็น
หนังสือเก่าที่ต้องซ่อมแซมทุกหน้า บางเล่ม
ตกเล่มละกว่าพันบาท เมื่อไม่นานนี้เขามีโอกาส
ซ่อมแซมหนังสือเก่าให้ห้องสมุดโรงเรียน
นายร้อย จปร. หลายเล่มอายุกว่า 100 ปี เป็น
หนังสือที่เชื้อพระวงศ์มอบให้ห้องสมุด อาทิ
วิธีการเลี้ยงม้าเลี้ยงสัตว์เพื่อการสงคราม หนังสือ
เหล่านี้ทางอุทยานแห่งการเรียนรู้ที่เคปาร์ค
นำไปทำเป็นอีบุ๊ก (e-book) จึงต้องซ่อมแซม
นอกจากเรียนรู้การซ่อมแซมให้แข็งแรง
หรือซ่อมให้คงสภาพเดิม เขายังต้องเรียนรู้วิธี
การเย็บหนังสือในรูปแบบต่างๆ แต่ที่สุดแล้ว
ก็เลือกใช้ตามมาตรฐานไม่กี่แบบ

"บางเล่มไม่ต้องเย็บ ก็เอาเสี้ยนผ่าฝังด้าย
ทากาวหลายรอบ ซึ่งใช้เวลานาน ต่างจากการ
เย็บหนังสือด้วยมือใช้เวลาไม่นาน นอกจากนี้
แล้วหนังสือบางเล่มยังต้องซ่อมทุกหน้า"

การนั่งซ่อมหนังสือทุกหน้ากระดาด ถ้าไม่
อดทนจริง คงเลิกจากอาชีพนี้ไปแล้ว ภัทรพล
บอกว่า บางเล่มต้องซ่อมเนื้อกระดาษเก่าที่
กรอบให้มีสภาพดีขึ้น โดยเอากระดาษสาทั้งแผ่น
มาปะทุกหน้า แล้วตัดขอบให้เท่ากัน จากนั้น
เข้าเล่มใหม่ การซ่อมแซมแบบนี้คิดค่าใช้จ่าย
หน้าละ 10-20 บาท บางเล่มซ่อมเสร็จราคา
กว่าพันบาท

"เวลาผมซ่อมเสร็จ ผมก็ต้องสรุป
บทเรียนในการทำ บางเล่มต้องรื้อมาทำใหม่
บางเล่มทำแค่ไม่กี่ชั่วโมง แต่บางเล่มก็ทำเป็น
วันๆ ปกติผมซ่อมได้เต็มที่วันละ 7 เล่ม บาง
ส่วนในการซ่อมก็ให้น้องๆ ช่วยทำ ถ้าเป็นการ
เย็บเล่ม ผมต้องทำเอง"

ส่วนรายได้จากการซ่อมแซมหนังสือที่บ้าน
ภัทรพลบอกว่า สร้างรายได้กว่า 20,000 บาท
อย่างการซ่อมหนังสือเก่าให้ห้องสมุดโรงเรียน
นายร้อย จปร. รวมๆ กว่า 200 เล่มก็ได้ค่าซ่อม
กว่าสองแสนบาท

"ผมมีลูกค้าทั้งชาวต่างชาติและคนไทย
ที่เอาหนังสือมาให้ซ่อม บางคนเอามาให้ซ่อม
ที่บ้าน บางคนส่งมาทางไปรษณีย์"

นอกจากเรียนรู้เรื่องการซ่อมแซมหนังสือ
ด้วยตัวเอง เขายังให้ความสนใจเรื่องการอนุรักษ์
กระดาษ และการซ่อมหนังสือโบราณ ซึ่งต้อง
ใช้ทั้งฝีมือและความละเอียดในการซ่อมแซม

"สิ่งที่ผมอยากทำอีกอย่าง คือ การซ่อมแซม
หนังสือโบราณ ในต่างประเทศค่าซ่อมแพงมาก
มีนักซ่อมหนังสือโบราณบางคนรับหนังสือจาก
เมืองนอกมาซ่อมในเมืองไทย โดยส่งมาทางเรือ
ผมคิดว่างานแบบนี้ถ้า ผมเคยซ่อมหนังสือ
บางเล่มที่มีอายุกว่า 150 ปี แต่ไม่ค่อยมีโอกาส
ซ่อมหนังสือโบราณ ผมเคยซ่อมหนังสือให้
ห้องสมุดสยามสมาคม บรรณารักษ์ชาวต่างชาติ
เคยหยิบหนังสืออายุกว่า 300 ปีมาให้ดู เล่มที่
เธอหยิบให้ดูซ่อมที่อังกฤษราคากว่า 600 ปอนด์
ผมรู้สึกว่าการซ่อมหนังสือโบราณน่าสนใจ
นอกจากซ่อมหนังสือให้สยามสมาคม ผมเคย
ซ่อมหนังสือให้ห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติและ
มิวเซียมสยามด้วย"

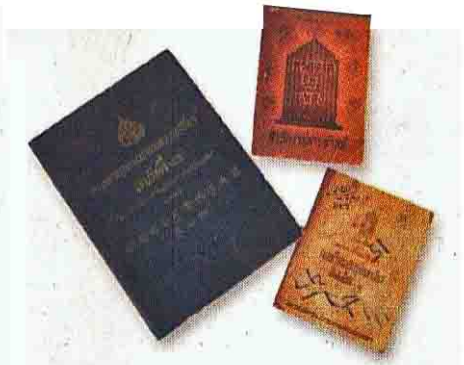
เหมือนเช่นที่กล่าว แม้จะเป็นอาชีพที่ไม่
ค่อยมีคนสนใจ แต่การซ่อมหนังสือก็สร้างความ
มั่นใจคงให้ชีวิตภัทรพล ไม่ต่างจากอาชีพ
อื่น เขากล่าวว่า การทำอาชีพนี้ต้องมีใจรักใน
สิ่งที่ทำ

"ถ้าชีวิตคุณชอบอะไร ก็ทำสิ่งนั้น ตอน
แรกๆ อาจยังไม่สร้างรายได้เราก็ต้องหาความรู้
และลองทำ มาถึงจุดหนึ่งสิ่งเหล่านี้จะกลายเป็น
งานของเรา ผมเองก็เริ่มจากชอบซื้อหนังสือเก่า
พอเห็นหนังสือชำรุด ก็ยินดีซ่อมซ่อม ตอนที่
เย็บหนังสือก็อยากให้ออกมาดี เป็นงานที่ตรงกับ
ลักษณะนิสัยทำได้โดยไม่รู้สึกเบื่อ" ภัทรพล
เล่า

ส่วนในเรื่องเทคนิคการซ่อมแซม แต่ละ
คนก็ทำออกมาต่างกัน แต่มีมาตรฐานที่คน
ทั่วโลกทำอยู่ไม่กี่แบบ

"เทคนิคการซ่อมหนังสือในเมืองไทย
ส่วนใหญ่มาจากทางจีน เครื่องมือบางชิ้น ผม
คิดขึ้นเอง นำมาประยุกต์ใช้งานให้เหมาะสม
อินเทอร์เน็ตช่วยในเรื่องนี้มาก ผมค้นข้อมูลได้
อย่างการเย็บหนังสือของคนญี่ปุ่น จะไม่มีปม
ให้เห็นเลย"

การซ่อมหนังสือจึงเปรียบเสมือนงาน
ฝีมือชนิดหนึ่ง ต้องใจรักและประณีตใน
การทำ ภัทรพลยกตัวอย่าง งานซ่อมหนังสือของ

อาจารย์จรัสซึ่งซ่อมหนังสือให้สมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ

"ถ้าเห็นหนังสือที่อาจารย์จรัสซ่อม จะรู้

ทันทีว่าเป็นฝีมืออาจารย์ บางครั้งการซ่อมหนังสือ
ก็เหมือนงานเย็บผ้า เป็นอาชีพที่ทำแล้วมีความสุข
เป็นความภูมิใจอย่างหนึ่ง เพราะตอนที่หนังสือ
ชำรุด ดูไม่มีค่า พอทำเสร็จ ลูกค้านำมาบอกว่า สวยดี
คุณซ่อมตรงไหนล่ะ"

แค่ประโยคสั้นๆ ที่เขาเล่าให้ฟัง เพียงแค่นี้
ก็ทำให้คนซ่อมหนังสือเช่นเขา...ปลื้มแล้ว

หมายเหตุ : book clinic ร้านซ่อมหนังสือ
เบอร์ติดต่อ 0 2539 9159 www.book-
bookclinic.blogspot.com